

บทที่ 4 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

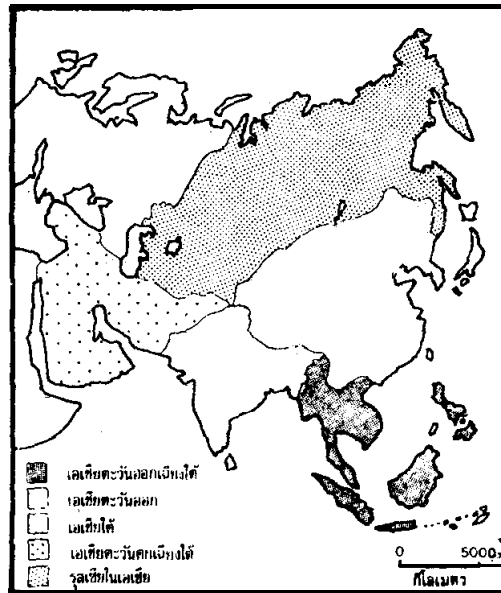
1. **วัตถุประสงค์** หลังจากจบบทเรียนนี้แล้ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ดังนี้:-
 - 1.1 อธิบายภูมิภาคต่างๆ ของทวีปเอเชียได้
 - 1.2 ระบุชื่อประเทศต่าง ๆ ในแผนที่ทวีปเอเชียได้
 - 1.3 บอกชื่อประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ เอเชียตะวันตกเฉียงใต้ได้
 - 1.4 อธิบายภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามหัวข้อต่อไปนี้ได้ถูกต้อง
 - 1.4.1 ที่ตั้ง รูปร่าง และขนาด
 - 1.4.2 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ
 - 1.4.3 ทรัพยากร อาชีพ และประชากร
 - 1.4.4 ประชากรและการเกษตรกรรม
 - 1.4.5 การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม
 - 1.4.6 การคมนาคมขนส่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - 1.5 สรุปเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ประชากร การเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม และการคมนาคมขนส่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. เนื้อหา

ภูมิภาคเอเชียใต้จำแนกเป็น 5 ภูมิภาคดังได้กล่าวไว้ในบทนำคือ

1. เอเชียตะวันออก
2. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
3. เอเชียใต้
4. เอเชียตะวันตกเฉียงใต้ (เอเชียไมเนอร์ หรือตะวันออกกลาง)
5. โซเวียตในเอเชีย

ต่อไปจะได้กล่าวถึงที่ละภูมิภาคตามลำดับ

การจำแนกภูมิภาคของทวีปเอเชีย

ภูมิภาคเอเชียตะวันออก

เอเชียตะวันออก หมายถึงดินแดนอาณานิคมบริเวณที่อยู่ทางด้านตะวันออกของทวีปเอเชีย บริเวณชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก ชาวยุโรปเรียกว่า “ตะวันออกไกล” (The Far East) ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) สาธารณรัฐประชาชนมองโกเลีย สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) รวมทั้งฮ่องกง (อาณานิคมของสหราชอาณาจักร) และมาเก๊า (อาณานิคมของโปรตุเกส) ประชากรเอเชียตะวันออกส่วนใหญ่เป็นพวกมองโกลอยด์ มีขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึงกัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

เอเชียตะวันออก : ประเทศ, เนื้อที่, ประชากร, เมืองหลวง และความหนาแน่น

ลำดับ	ประเทศ	เนื้อที่ (ตารางไมล์)	เนื้อที่ (ตารางกิโลเมตร)	ประชากร (สิ้นปี 2538)	ความหนาแน่น ต่อ 1 ตารางไมล์ (1 ตารางกิโลเมตร)	เมืองหลวง	หน่วยเงินตรา
1	สาธารณรัฐประชาชนจีน (People's Republic of China)	3,691,521	9,561,000	1,218,800,000	330.1 (127.4)	ปักกิ่ง (Peking)	หยวน (Yuan)
2	สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) *	13,592	35,203	21,200,000	1,559.7 (602.2)	ไทเป (Taipei)	เหรียญไต้หวัน (Taiwan dollar)
3	ญี่ปุ่น (Japan)	143,574	371,857	125,200,000	872.0 (336.6)	โตเกียว (Tokyo)	เยน (Yen)
4	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) (Democratic People's Republic of Korea)	46,768	121,129	23,500,000	502.5 (194.0)	เปียงยาง (Pyongyang)	วอน (Won)
5	สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) (Republic of Korea)	38,031	98,500	44,900,000	1,180.6 (455.8)	โซล (Seoul)	วอน (Won)
6	สาธารณรัฐประชาชนมองโกเลีย (Mongolian People's Republic)	604,250	1,565,000	2,300,000	3.8 (1.46)	อูลานบาตอร์ (Ulan Bator)	ทุงริก (Tugrik)
7	มาเก๊า (Macao)	6	15.5	400,000	66,666.7 (25,806.5)	มาเก๊า (Macao)	เหรียญมาเก๊า (Macao dollar)

* ดินแดนที่สาธารณรัฐประชาชนจีนไม่รับรองเป็นประเทศ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ลำดับ	ประเทศ	เนื้อที่ (ตารางไมล์)	เนื้อที่ (ตารางกิโลเมตร)	ประชากร (สิ้นปี 2538)	ความหนาแน่น ต่อ 1 ตารางไมล์ (ตารางกิโลเมตร)	เมืองหลวง	หน่วยเงินตรา
8	ฮ่องกง (Hong Kong)	398	1,031	6,000,000	15,075.4 (5,819.5)	วิกตอเรีย (Victoria)	เหรียญฮ่องกง (Hong Kong dollar)
	รวม	4,538,140	11,753,735.5	1,442,300,000	317.81 (112.7)	-	-

ที่มา : Information Please Almanac ปี 2533

2.1 ที่ตั้ง รูปร่าง และขนาด

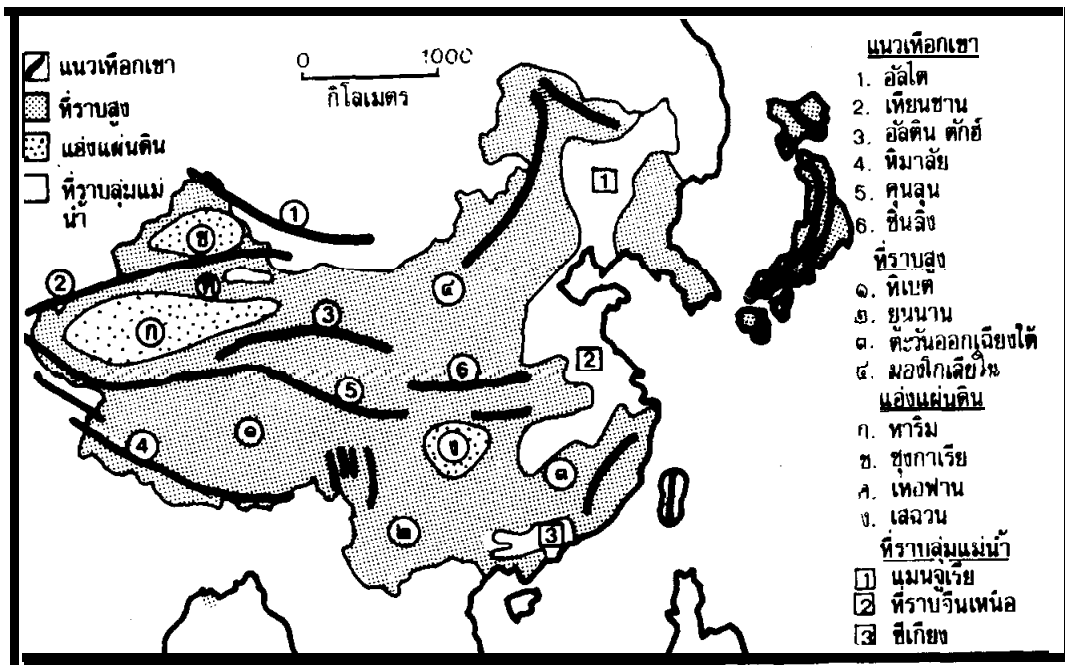
เอเชียตะวันออกเฉียง หรือตะวันออกเฉียงไกล หมายถึงดินแดนที่อยู่ทางภาคตะวันออกของทวีปเอเชีย ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 11,754,342.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 2 ใน 7 ของทวีปเอเชีย

เอเชียตะวันออกเฉียงอยู่ต่องจุดประมาณ 75-154 องศาตะวันออกและระหว่างละติจูด 11-55 องศาเหนือ ด้านตะวันออกติดกับมหาสมุทรแปซิฟิก ทางด้านตะวันตกเป็นแผ่นดินเล็กเข้าไปในตอนกลางของทวีป ทิศเหนือติดต่อกับไซบีเรียของสหภาพโซเวียต

เอเชียตะวันออกเฉียงประกอบด้วยประเทศต่าง ๆ 5 ประเทศคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐมองโกเลีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี ญี่ปุ่น และฮ่องกง (อาณานิคมของอังกฤษ) มาเก๊า (อาณานิคมของโปรตุเกส)

2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

เอเชียตะวันออกเฉียง อยู่ในเขตโครงสร้างใหญ่ของทวีปเอเชีย 2 เขต คือ (ตามการแบ่งของ Lobeck) □ แนวเทือกเขา

เอเชียตะวันออกเฉียง : โครงสร้างและลักษณะภูมิประเทศ

1. เขตที่สูงหินเก่าตอนกลางทวีป (The Central Massive) ได้แก่

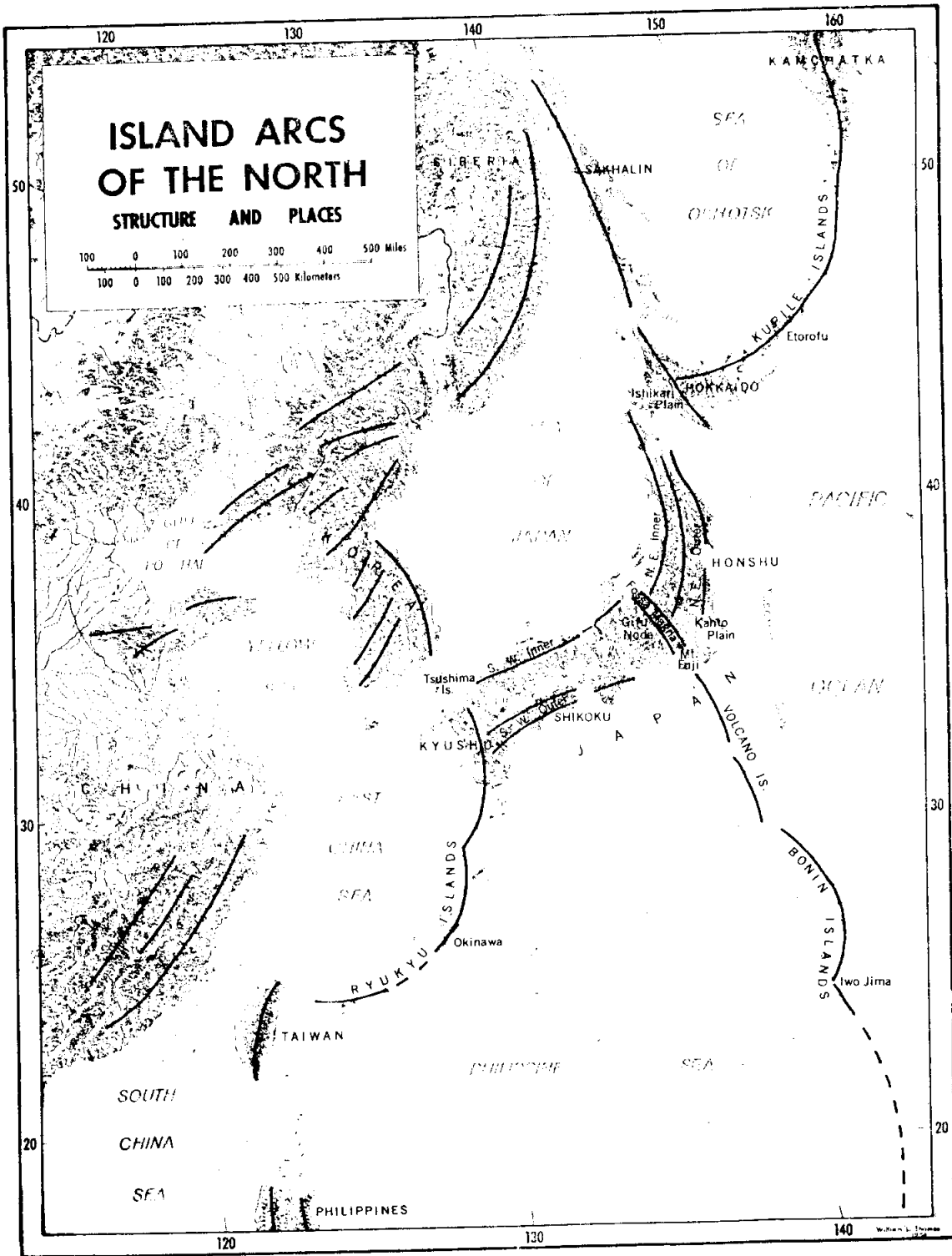
- ก. เขตภูเขาตอนกลางเอเชีย (The Central Asiatic Block Mountains)
- ข. เขตแอ่งใหญ่ตอนกลางเอเชีย (The Central Asiatic Basins)
- ค. ที่ราบสูงทิเบต (The Tibetan Highlands)
- ง. ที่สูงตะวันออก (The Eastern Highlands)

2. เขตภูเขายุคใหม่แนวเทือกเขาอัลไพน์-หิมาลัยัน-และโค้งหมู่เกาะ (The Alpine-Himalayan-Island Arc System) เป็นแนวภูเขาโค้งตัวด้านในและด้านนอก

เอเชียตะวันออกจึงแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

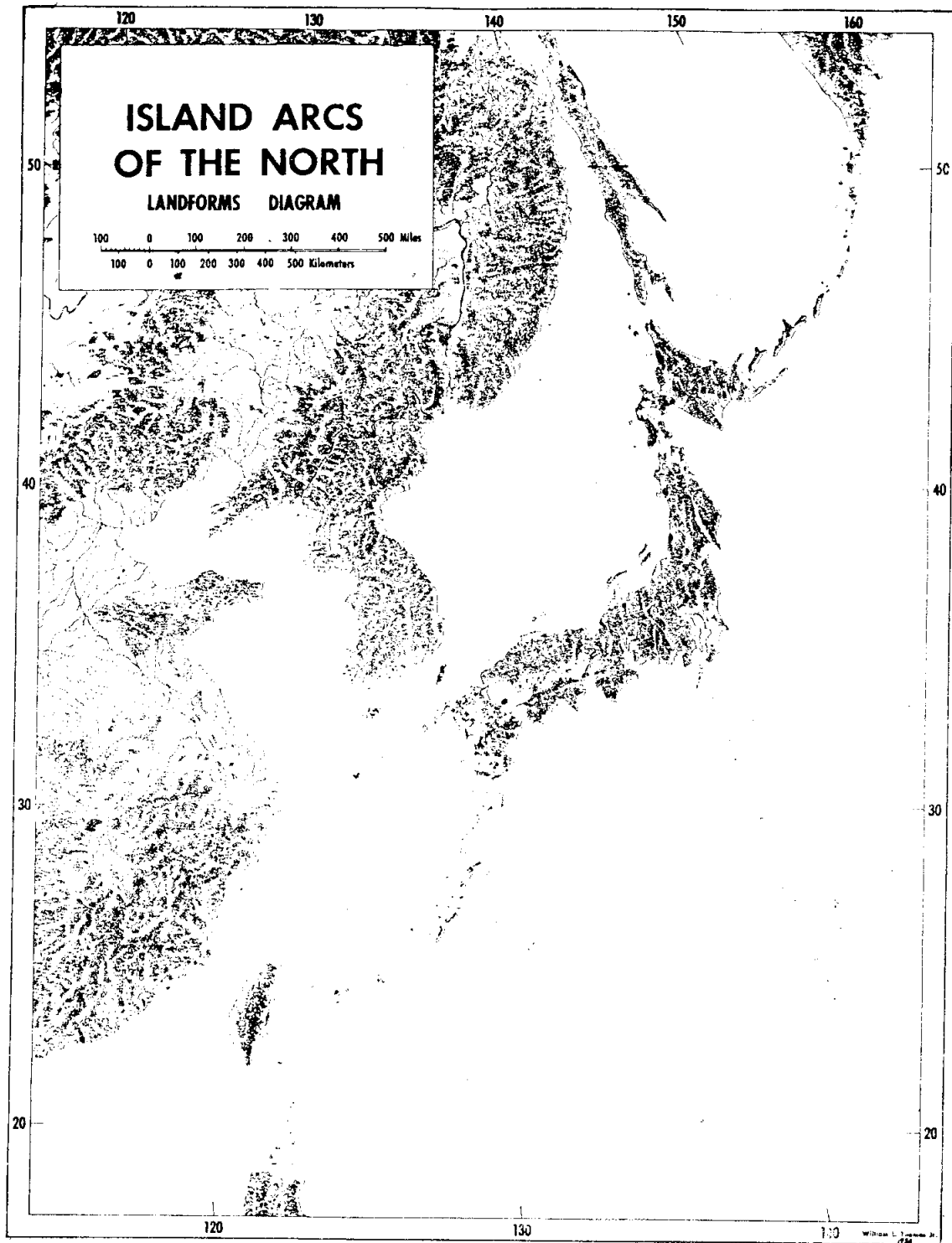
1. ส่วนที่เป็นภาคพื้นทวีป ได้แก่บริเวณประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาชนมองโกเลีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี สาธารณรัฐเกาหลี สภาพภูมิประเทศตอนในทวีปเป็นภูเขา และที่ราบสูงขนาดใหญ่ ๆ ซึ่งเรียกรวมกลุ่มภูเขาของเอเชีย (The central Asiatic Block Mountains) และที่ราบสูงตอนกลางเอเชีย (The Central Asiatic Basins) ได้แก่ เทือกเขาเทียนชาน, เทือกเขาคุนลุ้น เทือกเขาคินแกน, เทือกเขานานซาง, ซินลิ่งชาน ที่ราบสูงทิเบต ที่ราบสูงทาจิก ที่ราบสูงมองโกเลีย แอ่งที่ลุ่มตากลามากัน (Takla Makan Basin) ตอนใกล้ชายฝั่งทะเลเป็นที่ราบลุ่มน้ำ ได้แก่ที่ราบใหญ่ของจีนเกิดจากลุ่มแม่น้ำยวงโห แยงซีเกียง และที่ราบแมนจูเรีย ในคาบสมุทรเกาหลี ด้านตะวันออกของคาบสมุทรเป็นภูเขาขรุขระ ถัดมาทางตะวันตกและภาคใต้ของคาบสมุทรมีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งแคบ ๆ

2. ส่วนที่เป็นหมู่เกาะ ได้แก่ หมู่เกาะญี่ปุ่น และหมู่เกาะจีนใต้หวัน ลักษณะภูมิประเทศ เป็นภูเขาสูงและที่ราบแคบ ๆ ริมฝั่งทะเล ทั้งนี้เพราะหมู่เกาะเหล่านี้ ความจริงเป็นแนวเทือกเขา ในโครงสร้างของทวีปเอเชียที่เรียกว่าภูเขายุคใหม่ แนวเทือกเขา อัลไพน์ หิมาลัยัน และโค้งหมู่เกาะ เป็นแนวหมู่เกาะต่อมาจากหมู่เกาะอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ในตอนใต้ของหมู่เกาะญี่ปุ่นเท่านั้นที่อยู่ในแนวภูเขาโค้งด้านใน นอกนั้นเป็นหมู่เกาะในแนวภูเขาโค้งด้านนอกทั้งสิ้น สำหรับใต้หวันมีภูมิประเทศประกอบด้วยเทือกเขาเป็นแนวยาวชิดทางด้านตะวันออก ชายฝั่งตะวันตกเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล

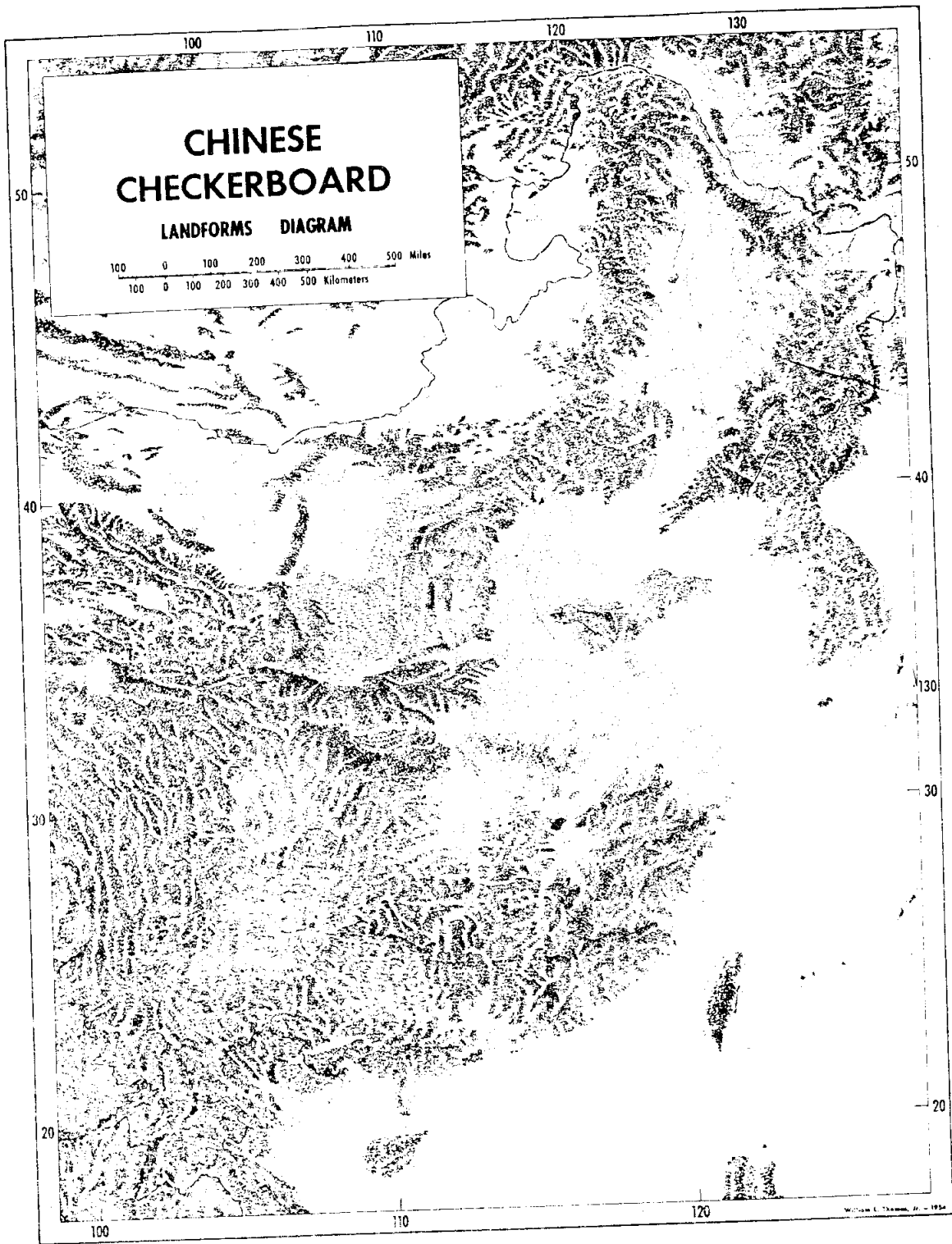
เอเชียตะวันออก : โครงสร้างและลักษณะภูมิประเทศ

ที่มา : Spencer and Thomas., Asia; East by South, หน้า 135.

เอเชียตะวันออก : ลักษณะภูมิประเทศ

ที่มา : Spencer and Thomas., *Asia; East by South.* หน้า 134.

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : โครงสร้างแบบเชกเกอร์บอร์ดในสาธารณรัฐประชาชนจีน คาบสมุทรมณฑลไหหลำ และเกาะต่าง ๆ
 ที่มา : Spencer and Thomas., *Asia; East by South*, หน้า 131.

2.3 ภูมิอากาศ

ภูมิอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ในเขตอบอุ่นภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในฤดูร้อนที่พัดผ่านมหาสมุทรทางภาคใต้เข้าสู่แผ่นดิน ทำให้มีฝนตกตามชายฝั่งทะเลและบริเวณด้านรับลมของภูเขา และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาวที่พัดจากแผ่นดินในทวีปทำให้อากาศแห้ง นอกจากบริเวณที่ลมนี้พัดผ่านนานน้ำมาก่อน จะมีฝนตกบ้าง

ภูมิอากาศของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มี 5 ประเภทคือ

1. ภูมิอากาศชุ่มชื้นเขตอบอุ่น (Humid Subtropical Climate "Cfa") มีลักษณะอบอุ่นในฤดูหนาว ฤดูร้อนมีฝนตกเป็นระยะยาว ร้อนในฤดูร้อน ได้แก่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีนภาคใต้ของญี่ปุ่น และทางตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะไต้หวัน ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และทางตะวันตกของเกาะไต้หวัน เป็นภูมิอากาศมรสุมเขตอบอุ่น (Subtropical Monsoon "Cwa")

2. ภูมิอากาศทะเลทรายอบอุ่น (Cold Desert Climate "BWk") มีลักษณะแห้งแล้ง มีฤดูหนาวเย็น ได้แก่บริเวณส่วนใหญ่ทางตอนกลาง คือทะเลทรายทาร์ิม, ทะเลทรายซุงกาเรีย, ทะเลทรายโกบี, และรอบ ๆ ริมทะเลทรายดังกล่าวว่า เป็นภูมิอากาศกึ่งแห้งแล้งอบอุ่น (Cold Semi Arid Climate "BSk") ซึ่งเป็นภูมิอากาศของภาคตะวันตกของจีนและมองโกเลียนอก

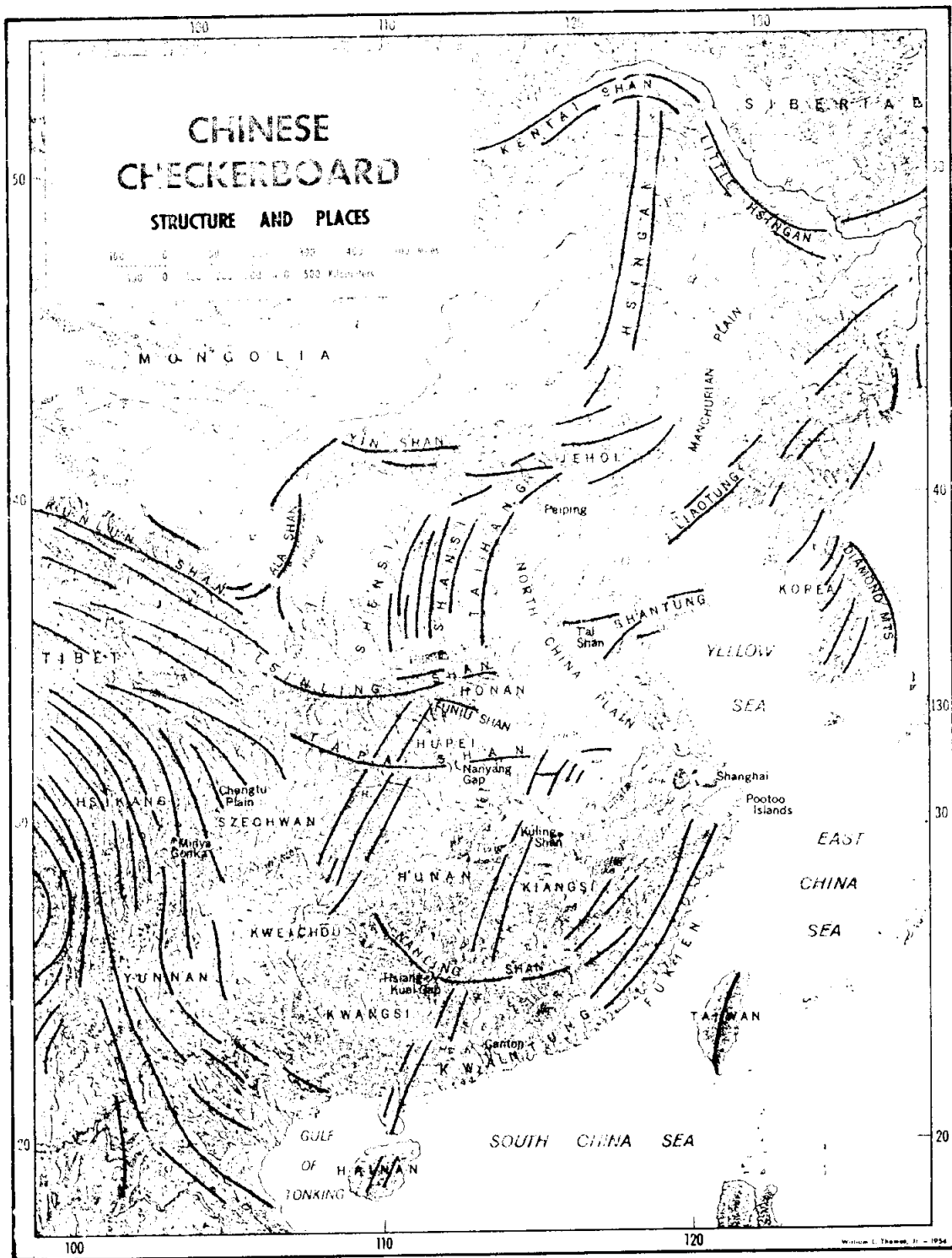
3. ภูมิอากาศชื้นภาคพื้นทวีป (Humid Continental Climate "Dwa, Dwb") มีลักษณะหนาวจัดในฤดูหนาว ชุ่มชื้นและอบอุ่นในฤดูร้อน ได้แก่ แมนจูเรีย และคาบสมุทรเกาหลี ส่วนภาคเหนือของเกาะญี่ปุ่น เป็นภูมิอากาศแบบหนาวกึ่งขั้วโลก "Dfb"

4. ภูมิอากาศแบบภูเขา (Mountain Climate "H") ลักษณะอากาศเป็นได้ตั้งแต่อากาศที่เย็นจัด จนถึงร้อนเป็นป่าดงดิบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสูงของภูมิประเทศ ได้แก่บริเวณภูเขาและที่ราบสูงของสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งหมด

2.4 ทรัพยากร อาชีพ ประชากร

พืชพรรณธรรมชาติ แบ่งได้ดังนี้

1. ป่าสน ได้แก่จีนตอนเหนือสุด ตอนเหนือของเกาะฮอกไกโด และตอนเหนือของเกาะฮอนชูในญี่ปุ่น ต้นไม้ที่ขึ้นได้แก่ ไพน์ (pine) เฟอ์ (fir) สปรูซ (Spruce)

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : ลักษณะภูมิประเทศในสาธารณรัฐประชาชนจีน คาบสมุทรเกาหลีและเกาะฟอร์โมซา
ที่มา : เล่มเดิม, หน้า 130.

2. ป่าไม้ใบกว้างผลัดใบ ได้แก่ ตะวันออกเฉียงเหนือแถบแมนจูเรีย เกาหลีและตอนกลางของญี่ปุ่น ดันไม้ที่ขึ้น ได้แก่ เซสต์นัต เมเปิล บีช เอล์ม

3. ป่าไม้ผสมเขตอบอุ่น ได้แก่ จีนกลาง เขตอบอุ่นตอนใต้ของญี่ปุ่น ดันไม้ที่ขึ้น มีสปรูซ เฟอร์ โอ๊ค ลอเรล รวมทั้งไม้ใฝ่ นานาชนิด ป่าไม้เขต 2 และ 3 มักปนกันจนแยกออกให้เด่นชัดไม่ได้

4. ป่าโปร่งเมืองร้อน ได้แก่ จีนตอนใต้ เป็นป่าไม้เนื้อแข็งมีสีเขียวตลอดปี มีไม้สำคัญคือ ดันการบูร โดยเฉพาะที่ได้หวันเป็นแหล่งผลิตการบูรที่สำคัญ

5. ทุงหญ้าสเตปป์ หรือทุงหญ้ากึ่งทะเลทราย เป็นทุงหญ้าที่ติดอยู่กับทะเลทราย มีหญ้าขึ้นเบาบางใช้เลี้ยงสัตว์ชนิดที่เร่ร่อนย้ายที่ไปเรื่อย ๆ ได้แก่ บริเวณทะเลทรายออร์คอส ไปจนถึงซินเกียง

6. ทุงหญ้าทะเลทราย เป็นทุงหญ้าที่ขึ้นอย่างเบาบางมากเป็นหย่อม ๆ และมีต้นไม้เล็ก ๆ ที่ทนความแห้งแล้งได้มากขึ้นอยู่เป็นแห่ง ๆ เช่น ต้นกระบองเพชร ได้แก่ ทะเลทรายโกเบีย และทะเลทรายทาริม ซึ่งขึ้นคลุมพื้นที่กว้างขวางจากภูเขาหนานซางไปจนสุดพรมแดนตะวันตกที่ซินเกียง

7. ป่าไม้แถบภูเขาสูง มีสภาพเปลี่ยนไปตามภูมิอากาศและระดับความสูงของภูเขา คืออาจมีป่าไม้ในเขตละติจูดต่ำและป่าไม้ในเขตละติจูดกลาง ได้แก่ กลุ่มเทือกเขาต่าง ๆ และที่ราบสูงของสาธารณรัฐประชาชนจีน

แร่ธาตุ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้านทรัพยากรแร่ธาตุโดยส่วนรวม นับว่าดีกว่าส่วนอื่น ๆ ของเอเชีย โดยเฉพาะถ่านหินสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นแหล่งถ่านหินที่สำคัญมากที่สุดของทวีปเอเชีย และแร่เหล็กก็มีมากเช่นเดียวกัน

แร่เชื้อเพลิง

1. ถ่านหิน ในภาคเหนือของจีนแถบลุ่มแม่น้ำฮวงโหซึ่งมีมณฑล เซนสี ซานซี และกานสู คาดว่ามีถ่านหินสำรองอยู่ประมาณ 444,000 ล้านตัน ประมาณ 4 ใน 5 อยู่ในซานซี และเซินไฉ่ในแคว้นแมนจูเรียก็มีแหล่งถ่านหิน ซึ่งขุดได้เป็นจำนวนมากตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 แหล่งผลิตที่ผลิตได้จริงๆ ของจีนคอมมิวนิสต์ มาจากโฮเป่ และตอนใต้ของแมนจูเรีย นอกจากนั้นก็ยังมีที่สาธารณรัฐจีนเกาหลี และญี่ปุ่นซึ่งมีมากที่สุดที่เกาะฮอกไกโด ในบริเวณ

ที่ราบอิชิ-การีเกาะคิวชูและฮอนชู แต่ส่วนมากเป็นถ่านหินชนิดไม่ดำ ญี่ปุ่นต้องซื้อถ่านหินจากเกาหลี เกาะ แซคาลิน แมนจูเรีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

2. น้ำมันปิโตรเลียม แหล่งน้ำมันดิบในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือ แต่มีหินน้ำมัน (Oil Shell) ที่สกัดน้ำมันได้ มีในแมนจูเรีย เสฉวน เซนสี ฮุนาน และลิ่งนาน ที่ฟูซันมีโรงงานผลิตน้ำมัน ได้หัวนมมีโรงกลั่นน้ำมันโดยเอาน้ำมันดิบจากต่างประเทศมากลั่น ในญี่ปุ่นก็มีบ่อน้ำมันอยู่ภายในประเทศเหมือนกัน คือที่เมืองนอิกาดา และอาคิตา ทางฝั่งทะเลตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะฮอนชู นอกจากผลิตได้ภายในประเทศยังต้องส่งเข้ามาจากต่างประเทศอีกเหมือนกัน คือ จากเกาะไต้หวัน เกาะแซคาลิน อินโดนีเซีย และสหรัฐอเมริกา

พลังงานน้ำ

สาธารณรัฐประชาชนจีน มีพลังงานน้ำนับเป็นที่ 2 รองจากสหรัฐอเมริกา คิดเป็นจำนวนแรงงานประมาณ 300 ล้านกิโลวัตต์ แต่เสียดายที่พลังงานนี้อยู่ไกลชุมชนคน จึงมิได้ทำประโยชน์เท่าที่ควรส่วนมากที่ได้ทำเชื่อมกันน้ำผลิตพลังงานไฟฟ้าแล้วนั้น อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นที่แมนจูเรีย จากแม่น้ำซุงการี แม่น้ำมูตัน และแม่น้ำยาลู ที่แม่น้ำยาลูนี้ผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ราว 7 แสนกิโลวัตต์

สาธารณรัฐจีนมีภูเขาและฝนตกตลอดปี สามารถทำไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ 330,000 กิโลวัตต์ จากพลังงานน้ำราว 392,000 กิโลวัตต์ พลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้นี้เป็นประโยชน์สำหรับอุตสาหกรรมอลูมิเนียม

ญี่ปุ่น เป็นประเทศที่พัฒนาทางด้านการใช้พลังงานน้ำไปก้าวหน้ามาก ญี่ปุ่นผลิตพลังงานออกใช้กว่า 75% ของพลังงานน้ำที่มีอยู่ เนื่องจากมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง มีลำธารไหลแรง ดังนั้นพลังงานน้ำจากแม่น้ำลำธารของญี่ปุ่นจึงมีไม่น้อยกว่า 10 กิโลวัตต์ อุตสาหกรรมของญี่ปุ่นเจริญขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ก็เพราะมีพลังงานน้ำเป็นแหล่งไฟฟ้าแก่วงการอุตสาหกรรม

แร่โลหะ

1. เหล็ก ในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีแร่เหล็กเป็นจำนวนมาก และได้เพิ่มปริมาณการขุดมากขึ้น ตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ปัจจุบันผลิตแร่เหล็กได้ประมาณ 10% ของโลก มีแหล่งแร่เหล็กในบริเวณลุ่มน้ำแยงซีเกียง และในแมนจูเรีย อันชังและเป็ง-ซีมีโรงงานถลุงเหล็กที่ใหญ่โต ญี่ปุ่นมีแร่เหล็กอยู่บ้างไม่มากนัก คือ ที่เกาะฮอกไกโดนอกนั้นต้องซื้อจากต่างประเทศทั้งสิ้น

2. แอนติโมนี (พลวง) สาธารณรัฐประชาชนจีนผลิตได้เป็นอันดับสองของโลก รองจากสหภาพแอฟริกาใต้ อื่น ๆ ได้แก่ ตะกั่ว มังกานีส ทองคำ ดีบุก เงิน สังกะสี ฯลฯ

แร่โลหะ

ในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีแร่โลหะที่สำคัญผลิตได้เป็นอันดับ 2 ของโลก คือ เหล็ก นอกจากนั้นก็มี ยิบซั่ม ดินเหนียว สำหรับปั้นถ้วยชาม แร่ใยหิน ไมกา หินควอตซ์ โซดาและฟอสเฟตในญี่ปุ่นมีแร่กำมะถันมากส่งเป็นสินค้าออกได้ นอกนั้นก็ยังมีดินเหนียวสำหรับอุตสาหกรรมถ้วยชาม

ดิน สภาพดินของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดังนี้

1. ดินทะเลทราย ได้แก่ทะเลทรายทาร์ิม จนถึงทะเลทรายโกบี เป็นดินที่อยู่ในท้องดินกันดาร ไม่มีคุณค่าแก่การเพาะปลูกเลย นอกจากบางแห่งที่ได้รับความชุ่มชื้นเล็กน้อย มีหญ้าขึ้นบ้าง จึงใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ และย้ายไปเมื่อหญ้าหมด

2. ดินภูเขา ได้แก่บริเวณภูเขา และที่ราบสูงต่าง ๆ ในจีน

3. ดินสีเงิน และสีน้ำตาล เป็นดินที่อยู่ในเขตแห้งแล้งติดเขตทะเลทรายของจีน เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

4. ดินแลตโซลล์และพอดโซลิกแดงปนเหลือง ได้แก่บริเวณภูเขาทางตะวันออกเฉียงใต้ของจีน และภาคใต้ของญี่ปุ่น รวมทั้งสาธารณรัฐจีนด้วย เป็นดินในอากาศเขตร้อนขึ้นดินไม่ค่อยสมบูรณ์เพราะถูกฝนชะแร่ธาตุซึ่มลงไปใต้ดินระดับลึกหมด

5. ดินพอดโซลิกเทาปนน้ำตาล ได้แก่ดินทางภาคตะวันออกของจีน แมนจูเรียคาบสมุทรเกาหลี และตอนกลางของเกาะญี่ปุ่น เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับการเพาะปลูก บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำฮวงโห แยงซีเกียง และซีเกียง ซึ่งเป็นดินตะกอนที่อุดมก็อยู่ในเขตนี้ด้วย

ป่าไม้ ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงมีทรัพยากรป่าไม้น้อยมากเนื่องจากบริเวณที่เป็นป่าแต่เดิมนั้น ได้มีการหักล้างถางป่าเพื่อใช้พื้นที่มาทำการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ จีนมีพื้นที่ป่าไม้น้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่ของประเทศ เพราะป่าถูกทำลายไปเสียเป็นส่วนมากโดยเฉพาะจีนได้ จีนตะวันตกก็มีอากาศแห้งแล้งเป็นทุ่งหญ้าและทะเลทราย สาธารณรัฐประชาชนจีนมีป่าไม้อยู่ที่แมนจูเรีย ได้แก่ ป่าสน และป่าไม้ผสมผลัดใบ ได้หวนมีป่าไม้ที่ให้ผลผลิตการบูรมากที่สุดในโลก สำหรับป่าไม้ของญี่ปุ่น นับว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญมากทางการญี่ปุ่นได้เอาใจใส่ในป่าไม้เป็นพิเศษ และมักจะเพาะพันธุ์ไม้ลงในดินซึ่งเห็นว่าการทำ

จะถูกน้ำเซาะให้พังและไหลไปตามกระแส น้ำ ซึ่งเป็นหนทางที่จะรักษาอ่างน้ำตามภูเขาให้เก็บน้ำได้มาก และป้องกันมิให้เกิดน้ำท่วมในที่ราบต่ำได้ ประเทศญี่ปุ่นยังมีป่าไม้ปกคลุมพื้นที่ประเทศอยู่ประมาณ 60% โดยการส่งเสริมของรัฐบาล ทำให้ญี่ปุ่นผลิตไม้ได้เป็นจำนวนมาก ญี่ปุ่นมีป่าไม้สน ป่าไม้ผลัดใบและป่าไม้เขตร้อน ต้นไม้ที่ให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้แก่ เมเปิล โอ๊ก พืช โปปลาร์ เพอร์สน เอมล็อค และซีดา ต้นไม้ เป็นไม้ที่ญี่ปุ่นนำมาทำประโยชน์มากที่สุด เช่นทำเยื่อกระดาษส่วนต่างๆ ของบ้านเรือน ทำของเล่น และเครื่องครัว อย่างไรก็ตามญี่ปุ่นต้องใช้ไม้เป็นจำนวนมากมาย จึงต้องสั่งซื้อจากสหรัฐอเมริกา แคนาดา มาเพิ่มเติมอีกด้วย

สรุปทรัพยากรธรรมชาติในเอเชียตะวันออก

1. พืชพรรณธรรมชาติ แบ่งได้ 7 ประเภท คือ ป่าสน ป่าไม้ใบกว้างผลัดใบ ป่าไม้ผสมเขตอบอุ่น ป่าโปร่งเมืองร้อน พุ่มหญ้าสเตปป์ พุ่มหญ้าทะเลทราย ป่าไม้แถบภูเขาสูง

2. แร่ธาตุ สาธารณรัฐประชาชนจีนมีถ่านหินมากในแคว้นชานซี เซนซีและแมนจูเรีย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตได้มากที่สุดที่เมืองฟูซัน สาธารณรัฐประชาชนจีนผลิตเหล็กกล้าในแมนจูเรียที่เมืองอันชังนอกจากนั้นก็ยังมี พลวง ดีบุก วุลแฟรม มีมากที่แคว้นกวางตุ้งและเซนซีกำมะถันและทองแดงมีมากในไต้หวัน และมีการพัฒนาไฟฟ้า น้ำตกมาใช้มาก แร่สำคัญของญี่ปุ่นคือ ถ่านหิน มีมากในเกาะฮอกไกโด ทางเหนือ และเกาะกิวชู ทางใต้ ทองคำ ทองแดง สังกะสี กำมะถันมีมากในเกาะฮอนชู ญี่ปุ่น ได้พัฒนาไฟฟ้า น้ำตกมาใช้อย่างกว้างขวาง จนกล่าวได้ว่าญี่ปุ่นมีถ่านหินขาวอย่างสมบูรณ์

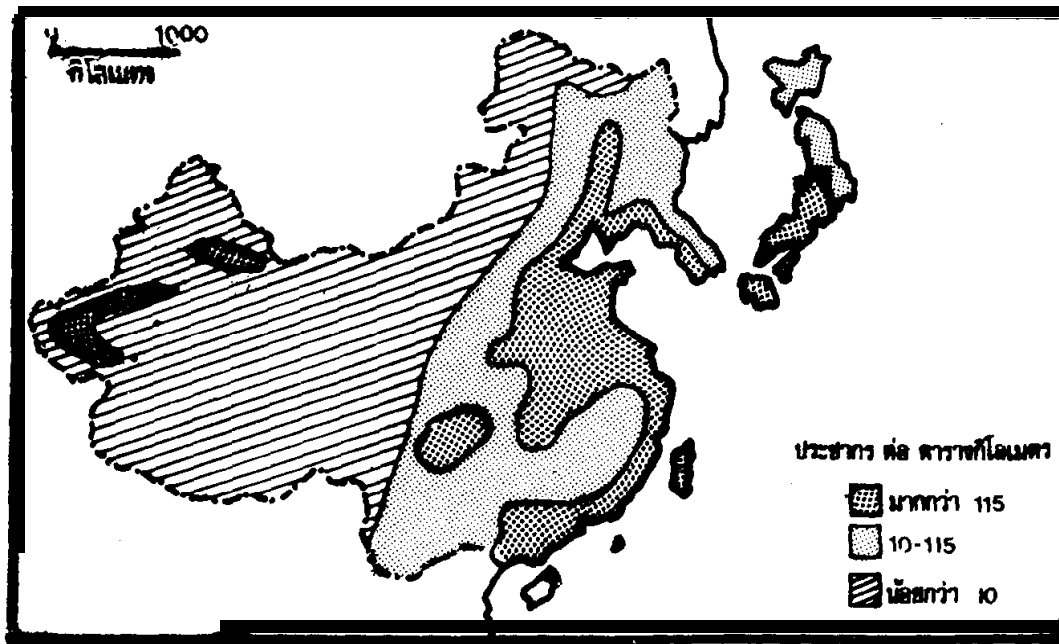
3. ดิน แบ่งได้ 5 ประเภทคือ ดินทะเลทราย ดินภูเขา ดินสีเงินปนสีน้ำตาล ดินแลตซอลส์ และพอดโซลิกแดงปนเหลือง ดินพอดโซลิกเทาปนน้ำตาล

4. ป่าไม้ ประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกมีป่าไม้น้อย ยกเว้นญี่ปุ่นที่รัฐบาลเอาใจใส่ มีการปลูกป่าสน ป่าไผ่ และไม้ชนิดอื่น ๆ สามารถผลิตไม้ได้เป็นจำนวนมาก

2.5 ประชากร

ชาติพันธุ์ ประชากรในเอเชียตะวันออก เป็นชาติพันธุ์มองโกลอยด์ ในกลุ่มที่เรียกว่า คลาสสิกัล มองโกลอยด์ (Classical Mongoloids) ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยอีกมากมายส่วนมากเป็นชนชาติเก่าแก่ดั้งเดิมที่อยู่ใน ทิเบต มองโกเลีย จีน เกาหลี ญี่ปุ่นและไซบีเรีย

จำนวนประชากรของเอเชียตะวันออก

เอเชียตะวันออก: ความหนาแน่นของประชากร

ปัจจุบัน (สิ้นปี 2538) เอเชียตะวันออกมีประชากรประมาณ 1,442.3 ล้านคน เป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรในทวีปเอเชีย ประเทศที่มีประชากรมากที่สุด คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศที่มีประชากรน้อยที่สุดคือ มองโกเลียนอก

ความหนาแน่นและกระจายของประชากร

ดินแดนของเอเชียตะวันออก เมื่อรวมกันมีเนื้อที่ 4,538,140 ตารางไมล์ (11,753,735.5 ตารางกิโลเมตร) ประชากรทั้งหมดประมาณ 1,442.3 ล้านคน ดังนั้นความหนาแน่นโดยเฉลี่ยจึงเท่ากับ 317.81 คน ต่อ 1 ตารางไมล์ หรือ 112.7 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร (สิ้นปี 2538)

บริเวณที่ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น ได้แก่

1. ที่ราบจีนตอนเหนือ ตอนกลาง และตอนล่างของลุ่มแม่น้ำแยงซี ที่ราบลุ่มน้ำแดง แห่งเสฉวน, ดินดอนสามเหลี่ยมของจินใต้ และแมนจูเรีย
2. ภาคใต้ของเกาะฮอนชู เกาะกิวชู และเกาะชิโกกุในญี่ปุ่น
3. เกาหลีใต้

เขตที่มีประชากรน้อยก็ได้แก่บริเวณตอนในของประเทศจีน

อาชีพของประชากรในเอเชียตะวันออกเฉียง

อาชีพของชาวจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ ขึ้นอยู่กับเกษตรกรรม ประชากรราว 70% ยังเป็นชาวนาไร่ชาวนา นอกนั้นทำการอุตสาหกรรมการค้า การประมง การครองชีพของชาวจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ยังแร้นแค้น การขาดแคลนอาหารเนื่องจากมีประชากรมาก ยังเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตก

อาชีพของประชากรสาธารณรัฐจีน ประชากรประมาณร้อยละ 53 (53%) ที่ยังประกอบอาชีพในการเกษตรกรรม และป่าไม้ ประมาณร้อยละ 1.6 (1.6%) ทำการประมงประมาณร้อยละ 23 (23%) ทำการอุตสาหกรรม และที่เหลือก็มีอาชีพในด้านการค้า การรับจ้างอันเป็นงานที่ต้องทำภายในเมือง และ เกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรมทั้งสิ้น จึงสรุปได้ว่าอาชีพที่สำคัญและนำเงินตราเข้าประเทศคือการอุตสาหกรรมส่วนผลิตผลทางเกษตรกรรมนั้นไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ของประชากรต้องซื้อจากต่างประเทศ

2.6 การเกษตรกรรม

สาธารณรัฐประชาชนจีน มีทำเลการเกษตรกรรมดังนี้

1. บริเวณลุ่มแม่น้ำฮวงโหขึ้นไปจนถึง แมนจูเรีย ในแนวตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแหล่งปลูกข้าวสาลีที่ใหญ่ที่สุดในแมนจูเรียพืชที่ปลูกมากคือ ถั่วเหลือง พืชที่ปลูกรองไปได้แก่ ข้าวฟ่าง และข้าวโพด

2. บริเวณที่ลุ่มเสฉวนของลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง เป็นทำเลปลูกข้าวที่สำคัญทางด้านตะวันตก นอกจากนั้นก็มีฝ้าย และต้นหม่อน

3. บริเวณที่ลุ่มปากแม่น้ำแยงซี แถบฮูเป่ อานไวก และซีเกียง เป็นแหล่งปลูกข้าวเจ้าที่สำคัญที่สุด นอกจากนั้นก็มี ข้าวสาลี ใบชา ฝ้าย

4. บริเวณปลูกข้าวเจ้าตามหุบเขา และที่ราบสูงในญูนานมี การปลูกยาสูบ และฝิ่นมาก

5. บริเวณตอนใต้แม่น้ำแยงซีแถบญูนาน เกียงสี และฟูเกียง เป็นแหล่งปลูกข้าวเจ้าชา นอกจากนั้นก็มี ฝ้าย ส้ม และการผลิตน้ำมันยาง

6. บริเวณลุ่มแม่น้ำซีเกียง แถบกวางสี และกวางตุ้ง เป็นแหล่งทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง พืชรองลงไป คือ ส้ม และต้นหม่อน

สรุปแล้วการปลูกพืชที่สำคัญของสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ข้าวสาลี, ข้าวเจ้า, ถั่วเหลือง, ชา, ฝ้าย, อ้อย, ข้าวโพด, ยาสูบ

ในญี่ปุ่นทำการปลูกแบบ Intensive มีการใช้ปุ๋ยมาก ใช้หลักวิชาเข้าช่วยมากในการทำเกษตรกรรมจึงให้ผลผลิตสูงมาก ญี่ปุ่นมีพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชเพียง 16% กว่าเล็กน้อย พืชที่ปลูกเป็นหลักใหญ่ คือ ข้าวเจ้า แล้วปลูกพืชอื่น ๆ ตามหลัง ตามหลักของการปลูกพืชหมุนเวียน เช่น ข้าวบาเลย์ หรือ ข้าวสาลี พืชผลสำคัญของญี่ปุ่น คือ ข้าวเจ้า, ข้าวสาลี, ข้าวบาเลย์, มันฝรั่ง, ถั่วเหลือง, ข้าวโอ๊ต, พืชที่ปลูกเพื่อการค้าได้แก่ ชา, ยาสูบ, ดันหม่อน, ผัก และผลไม้

เกาหลี พืชที่สำคัญ มีข้าวสาลี และถั่วเหลือง ถั่วลิสง

เกาะไต้หวัน เนื่องจากดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายเหมาะแก่การเพาะปลูก ไต้หวันสามารถผลิตอาหารเลี้ยงตัวเองได้ พืชสำคัญ คือ ข้าวเจ้า อ้อย มันเทศ สับปะรด ชา โดยเฉพาะออย้นำมาทำเป็นน้ำตาลส่งเป็นสินค้าออกที่สำคัญของไต้หวัน

การเลี้ยงสัตว์ ภาคตะวันตกของสาธารณรัฐประชาชนจีน และในมองโกเลียประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเลี้ยงสัตว์เร่ร่อน เนื่องจากภูมิอากาศแห้งแล้ง สัตว์ที่เลี้ยงได้แก่ แกะ แพะ วัว ม้า และ จามรี ส่วนทางตะวันออกของสาธารณรัฐประชาชนจีนนิยมเลี้ยงสุกร โดยให้กินเศษอาหารซึ่งนับว่ามีปริมาณมากทีเดียว นอกจากนั้นก็เลี้ยง เป็ด ห่าน ไก่

การเลี้ยงสัตว์ในญี่ปุ่น กำลังขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากชาวญี่ปุ่นกำลังนิยมบริโภคอาหารประเภทเนื้อสัตว์ และนม สัตว์ที่เลี้ยงได้แก่ วัวเนื้อ วัวนม และสุกร สำหรับอาหารสัตว์ส่วนใหญ่ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ

การประมง ในย่านเอเชียตะวันออก เป็นเขตจับปลาที่สำคัญของโลกแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะน่านน้ำรอบ ๆ หมู่เกาะญี่ปุ่นเป็นแหล่งที่มีปลาชุกชุม เพราะมีอาหารปลาคือ แพลงตอนอยู่มากในบริเวณนี้ ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีความสำคัญทางการประมงมากที่สุด การจับปลาของญี่ปุ่นปีหนึ่ง ๆ ให้ปริมาณและมูลค่ามากกว่าประเทศใด ๆ ในโลก การหาปลาของญี่ปุ่นทำกันอย่างทันสมัย มีอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะค้นหาฝูงปลาได้ทะเล เช่น เครื่องเรดาร์เป็นต้น นอกจากนั้นก็มีการจับหอยมุกด้วย สำหรับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐจีนและที่คาบสมุทรเกาหลี การประมงก็เป็นอาชีพสำคัญอย่างหนึ่งของประชากร แต่ไม่เด่นเท่าญี่ปุ่น

การทำป่าไม้ การทำป่าไม้ในสาธารณรัฐประชาชนจีน เกาหลี และไต้หวันมีน้อย เนื่องจากได้มีการทำลายป่าเพื่อใช้พื้นที่ในการเพาะปลูก สำหรับญี่ปุ่นการทํานับว่าเป็นอาชีพอีกอย่างหนึ่ง ทางราชการเอาใจใส่เป็นพิเศษเกี่ยวกับการทำป่าไม้ มีการปลูกป่าสน ป่าไผ่และไม้ผลัดใบชนิดอื่น ๆ สามารถผลิตไม้ได้เป็นจำนวนมาก

2.7 การอุตสาหกรรม

การอุตสาหกรรมในเอเชียตะวันออก เมื่อพิจารณาเป็นประเทศจะเห็นว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมมากที่สุดในเอเชีย เพราะมีกรรมกรเพียงพอ ขยัน ชำนาญงาน ค่าแรงงานถูก มีความสามารถประดิษฐ์และค้นคิด มีความสามารถในการค้าและการตลาด ในปัจจุบันอุตสาหกรรมที่สำคัญเป็นอันดับหนึ่งคือ อุตสาหกรรมเครื่องจักร เครื่องยนต์ รองไปเป็นอุตสาหกรรมทอผ้า ญี่ปุ่นผลิตใยในลอนและใยเทียมอื่น ๆ เป็นที่สองรองจากสหรัฐอเมริกาเท่านั้น จากนั้นก็เป็นอุตสาหกรรมทำเหล็กและโลหะต่าง ๆ อุตสาหกรรมเคมี การผลิตรถยนต์ เครื่องไฟฟ้า เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมต่อเรือเดินสมุทร

แหล่งอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น แบ่งเป็น 4 เขตคือ

1. เขตโอซากา มีการทอผ้าฝ้ายมากที่สุด มีอุตสาหกรรมถลุงเหล็ก และต่อเรือ โกเบ มีอุตสาหกรรมการต่อเรือ เกียวโต มีการทอผ้าไหม ทำเครื่องถ้วยชาม
2. เขตโตเกียว-โยโกฮามา เป็นแหล่งทอผ้าไหม ทำเครื่องจักร เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้า เครื่องพิมพ์ และ อุปกรณ์การพิมพ์
3. เขตนาโกยา เป็นแหล่งทอผ้าฝ้าย ผ้าไหม ด้ายหลอด ทอผ้าขนสัตว์
4. เขตอุตสาหกรรมทางภาคเหนือของเกาะกิวชู มีโรงงานถลุงเหล็กกล้าต่อเรือ โรงงานปูนซีเมนต์ ทำแก้ว

การอุตสาหกรรมของสาธารณรัฐประชาชนจีนนับว่ารองจากญี่ปุ่น แหล่งอุตสาหกรรมสำคัญมักอยู่ตามเมืองใหญ่ริมฝั่งทะเล และในแมนจูเรียทางใต้ ทางแมนจูเรียมีโรงงานถลุงเหล็กใหญ่ ๆ เพราะเป็นแหล่งที่มีถ่านหินและแร่เหล็กมาก อุตสาหกรรมทอผ้ามีศูนย์กลางที่เซี่ยงไฮ้ ปากแม่น้ำแยงซีเป็นแหล่งอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา ยาง อุปกรณ์ไฟฟ้า น้ำตาล เครื่องกระป๋อง และ การต่อเรือ

การอุตสาหกรรมของสาธารณรัฐจีน ส่วนใหญ่เป็นผลิตผลทางการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมทำน้ำตาล ทำผลไม้กระป๋อง การผลิตการบูร เป็นต้น

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีที่เปียงยางเป็นแหล่งอุตสาหกรรมเหล็ก และอุตสาหกรรมสิ่งทอ แหล่งอุตสาหกรรมหนักส่วนมากอยู่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลี อุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่ ปูนซีเมนต์ และการผลิตปุ๋ย

2.8 การพาณิชย์กรรม

เนื่องจากญี่ปุ่นมีพื้นที่ในประเทศที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรมน้อย มีสินแร่เพื่อการอุตสาหกรรมน้อย ดังนั้น ญี่ปุ่นจึงซื้อสินค้าจำพวกวัตถุดิบทางอุตสาหกรรมและสินค้าจำพวกอาหารเป็นส่วนใหญ่ ตลาดสินค้าญี่ปุ่นอยู่ในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะในแถบมรสุมเอเชีย นอกจากนั้นได้แก่ สหรัฐอเมริกา ยุโรป และออสเตรเลีย

สินค้าออกของญี่ปุ่น ได้แก่ สินค้าประเภทอุตสาหกรรม คือ รถยนต์ เครื่องเหล็ก เหล็กกล้า เครื่องไฟฟ้าต่าง ๆ และเสื้อผ้า

สินค้าเข้าของญี่ปุ่น ได้แก่ อาหาร และวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรม โดยมากมาจากประเทศในเอเชียและสหรัฐอเมริกา

สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการติดต่อซื้อขายกับสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต และประเทศบริวารญี่ปุ่น สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพมา ศรีลังกา สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ และฮ่องกง เมืองสำคัญของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ เชียงไฮ้ ฮั่นเค้า ตาเทียนในแมนจูเรีย เทียนสิน ชิงเตาและ กวางตุ้ง

สินค้าออกที่สำคัญของสาธารณรัฐประชาชนจีนได้แก่ สินค้าประเภทอาหารและวัตถุดิบได้แก่ ถั่วเหลือง น้ำมันถั่ว ถ่านหินน้ำมันปิโตรเลียม เหล็ก ส่งไปขายสหภาพโซเวียต และญี่ปุ่น สินค้าออกของสาธารณรัฐจีนที่สำคัญได้แก่ น้ำตาล ข้าว ส่งไปยังประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และบางประเทศในทวีปเอเชีย

สินค้าเข้าของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ ข้าวสาลี ฝ้ายดิบ วัตถุดิบ ปูน เครื่องมือทางอุตสาหกรรม ต่าง ๆ และทางไฟฟ้า

2.9 การคมนาคมขนส่งของเอเชียตะวันออก

สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างขวาง และมีภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและทะเลทรายเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการคมนาคมทางบก คือ ทางรถยนต์ และทางรถไฟเมื่อเทียบกับเนื้อที่ของประเทศแล้วนับว่ามีน้อยมาก อย่างไรก็ตาม เส้นทางรถยนต์ในสาธารณรัฐประชาชนจีนกำลังมีการก่อสร้างอย่างเต็มที่ เพื่อเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของประเทศให้มีการติดต่อเคลื่อนย้ายถึงกันโดยสะดวก สาธารณรัฐประชาชนจีนมีเส้นทางรถยนต์กว้างขวาง

กว่าเส้นทางรถไฟ เส้นทางรถไฟส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน สำหรับสายการคมนาคมทางน้ำ สาธารณรัฐประชาชนจีนได้อาศัย แม่น้ำสายใหญ่ ๆ เช่น ฮวงโห ซิเกียง* แยกซีเกียง ฮีลุงเกียง (Heilung Kiang) ชุงการี คลองและริมฝั่งทะเลเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญที่สุดของจีน โดยเฉพาะการติดต่อระหว่างภาคตะวันออกกับภาคตะวันตกของจีน

เส้นทางคมนาคมทางอากาศ เป็นเส้นทางที่สำคัญยิ่งสำหรับประเทศที่มีขนาดใหญ่แบบสาธารณรัฐประชาชนจีน เมืองใหญ่ ๆ เช่น ปักกิ่ง วูฮาน และซีฮาน เป็นศูนย์กลางทางการบินของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่สำคัญ

สำหรับญี่ปุ่น การคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ นับว่าญี่ปุ่นเจริญนำหน้าที่สุดในเอเชียตะวันออก โดยเฉพาะทางถนน ทางรถไฟ ก้าวหน้ามากที่สุดในทวีปเอเชีย สำหรับการบินระหว่างประเทศ ญี่ปุ่นเป็นศูนย์กลางการบินของเอเชียตะวันออก เครื่องบินที่บินระหว่างยุโรป อเมริกา และเอเชีย ต้องผ่านโตเกียวเสมอ

3. สรุป ประชากรส่วนใหญ่ของทวีปเอเชีย เป็นชาติพันธุ์มองโกลอยด์ (คลาสสิกัล) เมื่อสิ้นปี 2529 (1986) มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,263.0 ล้านคน โดยมากตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำของจีน บริเวณเมืองท่า เมืองหลวง และแหล่งอุตสาหกรรม อาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรมโดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่วนญี่ปุ่นนั้นมีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมและการพาณิชย์กรรม

การคมนาคมขนส่งพัฒนามากในประเทศญี่ปุ่น ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีนพัฒนาน้อยเพราะมีเนื้อที่กว้างขวางจะพัฒนามากเฉพาะบริเวณชายฝั่งด้านตะวันออก บริเวณเมืองท่าและเขตอุตสาหกรรมเท่านั้น (อื่น ๆ สรุปไว้แล้วในแต่ละตอน)

4. กิจกรรมและแนวคิด

- 4.1 ให้นักศึกษาระบายสีแผนที่โครงร่างทวีปเอเชียทั้ง 5 ภูมิภาค
- 4.2 ให้รวบรวมชื่อประเทศที่มีเนื้อที่มากที่สุดและน้อยที่สุดอย่างละ 10 ชื่อ
- 4.3 ให้ดูภาพวิดีโอ เรื่องเส้นทางแพร่ใหม่ จากสำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จะได้เห็นทัศนียภาพบริเวณเทือกเขาเทียนชานและทะเลทรายหลายแห่ง
- 4.4 ให้รวบรวมภาพต่าง ๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประกอบการอ่านจากตำราเรียนรวมทั้งขอเอกสารจากสถานเอกอัครราชทูตมาศึกษาเพิ่มเติม
- 4.5 ให้สรุปเนื้อหาสำคัญและตอบคำถามท้ายบททุกข้อ

5. คำถามท้ายบท

- 5.1 ทวีปเอเชีย จำแนกเป็นกี่ภูมิภาค อะไรบ้าง?
- 5.2 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีประเทศอะไรบ้าง? จงเปรียบเทียบจำนวน ประชากรของแต่ละประเทศ และความหนาแน่น
- 5.3 เหตุใดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีลักษณะภูมิอากาศหลายประเภท
- 5.4 จงอธิบายหัวข้อต่อไปนี้ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - โครงสร้างและลักษณะภูมิประเทศ - ดิน
 - พืชพรรณธรรมชาติ - ทรัพยากร และอาชีพ
 - การค้าและอุตสาหกรรม - การคมนาคมขนส่ง
 - ประชากร
- 5.5 จากแผนที่โครงร่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้ลงหัวข้อต่อไปนี้ :-
 - อาณาเขตและพรมแดนของประเทศต่าง ๆ
 - อาณาเขตและพรมแดน สาธารณรัฐประชาชนจีน
 - เมืองหลวงของทุกประเทศ - เขตอุตสาหกรรม
 - เขตที่มีฝนตกในฤดูหนาว
 - เมืองเชียงใหม่, บักกิง, เกียวโต, โตเกียว, โซล
 - คลองยูนฮ้อ - ทะเลเหลือง
 - แหลมเสี้ยวตุง - แม่น้ำแยงซี, ซีเกียง และอามูร์